

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 335/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť V. Š., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 Sžnč 18/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. Š. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. septembra 2009 doručená sťažnosť V. Š., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 5 Sžnč 18/2008. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 2. septembra 2009.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ listom z 12. decembra 2007 požiadal Prezídium Policajného zboru ako organizačnú súčasť Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) o oznámenie osobných údajov, ktoré o ňom Policajný zbor spracúva. Sťažovateľ žiadosť oprel o ustanovenie § 69c ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Policajnom zbore“). Listom prvého viceprezidenta Policajného zboru sp. zn. PPZ-561-6/VP-OZN-2007 z 11. januára 2008 bolo sťažovateľovi oznámené, že Policajný zbor spracúva jeho osobné údaje v tomto rozsahu: rodné číslo, dátum narodenia, meno, priezvisko a miesto trvalého pobytu. Po doručení tohto listu sťažovateľ telefonicky kontaktoval sekretariát prvého viceprezidenta Policajného zboru a chcel sa informovať, či jeho žiadosť správne pochopili. Podľa jeho vedomostí totiž Policajný zbor spracúva o ňom množstvo ďalších osobných údajov, napríklad údaje o občianskom preukaze, pase atď. Odpoveďou mu bola sarkastická otázka, či nevie, že má pas. Sťažnosťou z 25. augusta 2008 požiadal sťažovateľ ministerstvo o prešetrenie postupu pri vybavovaní jeho žiadosti a o vykonanie opatrení na nápravu. Listom ministerstva sp. zn. SKIS-264-4/OK-K-2008 zo 6. októbra 2008 mu bolo oznámené, že jeho sťažnosť je dôvodná, pretože mu neboli poskytnuté údaje o spáchaných dopravných priestupkoch. Súčasne bolo uvedené, že na základe žiadosti v zmysle ustanovenia § 69c ods. 1 zákona o Policajnom zbore mu môžu byť poskytnuté iba osobné údaje z „policajných“ informačných systémov, ktorými podľa názoru ministerstva nie sú informačné systémy vedené vo veci správnych agend, na ktoré sa údajne vzťahuje ustanovenie § 20 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“). Sťažovateľ potom 3. decembra 2008 podal najvyššiemu súdu návrh na začatie konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa ustanovenia § 250t Občianskeho súdneho poriadku. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžnč 18/2008 z 28. apríla 2009, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 1. júla 2009, bol návrh zamietnutý s odôvodnením, že mu boli poskytnuté informácie z policajných informačných systémov, pričom o zvyšné informácie mal požiadať podľa ustanovenia § 20 zákona o ochrane osobných údajov.

Podľa názoru sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu bolo porušené ustanovenie čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy.

Ustanovenie § 69c zákona o Policajnom zbore dáva každému právo získať informáciu o osobných údajoch, ktoré o ňom Policajný zbor spracúva. Nevylučuje pritom zo svojej pôsobnosti žiaden druh osobných údajov. Obmedzenie pôsobnosti citovaného ustanovenia iba na takzvanú policajnú agendu nevyplýva ani zo systematického výkladu, keďže zákon o Policajnom zbore je základným kompetenčným, ale aj organizačným predpisom. Niektoré jeho časti sa vzťahujú výlučne na činnosť Policajného zboru v oblasti verejnej bezpečnosti. Všeobecná časť sa však vzťahuje na akúkoľvek činnosť Policajného zboru. Takzvané správne agendy, ktoré najvyšší súd vylučuje z pôsobnosti ustanovenia § 69c zákona o Policajnom zbore, tiež vedie Policajný zbor, čo sa aj výslovne uvádza v ustanovení § 2 ods. 2 zákona o Policajnom zbore. Rovnako ustanovenie § 69 ods. 1 zákona o Policajnom zbore výslovne uvádza, že Policajný zbor spracúva osobné údaje podľa zákona o Policajnom zbore, ako aj podľa zákona o ochrane osobných údajov. Niet preto dôvodu obmedzovať pôsobnosť ustanovenia § 69c ods. 1 zákona o Policajnom zbore výlučne na takzvané policajné evidencie. Takýto výklad je v rozpore aj s účelom tejto právnej normy dávajúcej možnosť každému dozvedieť sa, aké osobné údaje o ňom spracúva Policajný zbor. Niet žiadneho rozumného dôvodu, pre ktorý by žiadateľ musel namiesto jednej žiadosti podávať žiadosti dve (osobitne pre policajnú agendu a osobitne pre správne agendy). Ustanovenie § 69c zákona o Policajnom zbore obsahuje osobitnú právnu úpravu majúcu aplikačnú prednosť pred všeobecnou právnou normou obsiahnutou v ustanovení § 20 ods. 1 písm. c) zákona o ochrane osobných údajov. Uvedené však nevyplýva iba zo všeobecných princípov výkladu právnych noriem, ale určuje to aj zákon o ochrane osobných údajov, ktorý v ustanovení § 2 ods. 1 písm. c), d), f) a g) výslovne vylučuje použitie ustanovenia § 20 ods. 1 v prípade Policajného zboru. Najvyšší súd pritom rozdelil informačné systémy na policajné a správne, neuviedol však žiadne kritériá takého delenia ani neodkázal na žiadne zákonné ustanovenie, z ktorého by delenie vyplývalo. Rovnako nesprávne (a bez akejkoľvek špecifikácie) skonštatoval, že informácie z takzvanej policajnej evidencie boli sťažovateľovi poskytnuté. V skutočnosti mu však listom z 11. januára 2008 boli poskytnuté iba jeho identifikátory, nie však osobné údaje k nim priradené. Najvyšší súd zrejme mal na mysli list zo 6. októbra 2008, ktorým ministerstvo oznámilo sťažovateľovi vybavenie jeho sťažnosti. V tomto liste je však iba všeobecná konštatácia o nešpecifikovanom dopravnom priestupku z roku 2003, čo však nemožno považovať za

oznámenie osobných údajov. Najvyšší súd sa pri zamietnutí návrhu pridržiaval prísneho formalizmu, keď od sťažovateľa požadoval, aby podal dve osobitné žiadosti (podľa § 69c zákona o Policajnom zbore a podľa § 20 zákona o ochrane osobných údajov) napriek tomu, že obe by slúžili tomu istému cieľu a vybavoval by ich ten istý orgán. Naopak, pri posudzovaní činnosti ministerstva najvyšší súd postupuje úplne neformálne, keď odpoveď na sťažnosť podľa zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov akceptuje ako riadne vybavenie žiadosti podľa ustanovenia § 69c zákona o Policajnom zbore. Účelom ustanovenia § 69c zákona o Policajnom zbore je pritom umožniť každému, aby mohol získať prehľad o osobných údajoch, ktoré o ňom Policajný zbor spracúva s tým, aby prípadné nesprávne či neoprávnene získané osobné údaje mohol žiadať opraviť alebo zlikvidovať (§ 69c ods. 2 zákona o Policajnom zbore). Pokiaľ bolo sťažovateľovi oznámené iba spáchanie dopravného priestupku v roku 2003 bez bližšej špecifikácie, nejde o kompletne osobné údaje, ktoré o ňom Policajný zbor spracúva v príslušnej evidencii. Musí sa v nej totiž nachádzať aj údaj o druhu a výmere sankcie, dátume vydania rozhodnutia, orgáne, ktorý rozhodoval, atď. Poskytnutie iba čiastočných údajov pritom znemožňuje využiť právo na opravu alebo zlikvidovanie nesprávnych údajov. Ministerstvo teda sťažovateľovi neposkytlo nielen údaje týkajúce sa takzvanej správnej agendy, ale ani agendy policajnej.

Vzhľadom na obsolétne ustanovenie § 20 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľ nemusí byť v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, keďže on sám je advokát. Vyplýva to zo skutočnosti, že ustanovenie § 22 zákona o ústavnom súde bolo zrušené.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Sžnč 18/2008 s tým, aby bolo uznesenie z 28. apríla 2009 zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžnč 18/2008 z 28. apríla 2009 vyplýva, že ním bol zamietnutý návrh sťažovateľa ako žalobcu proti ministerstvu ako žalovanému v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy. Podľa názoru najvyššieho súdu zo spisu ministerstva nie je sporné, že sťažovateľ žiadosťou podanou 12. decembra 2007 Prezídium Policajného zboru žiadal o oznámenie osobných údajov, ktoré o ňom tento orgán vedie (eviduje), na základe čoho mu listom z 11. januára 2008 boli oznámené údaje, ktoré boli o ňom spracovávané. Sťažnosťou doručenou ministerstvu 12. septembra 2008 sťažovateľ namietal, že mu neboli oznámené všetky údaje, ktoré o ňom Policajný zbor spracúva, a preto považuje podanú žiadosť za nevybavenú. Ministerstvo po prešetrení sťažnosti listom zo 6. októbra 2008 oznámilo sťažovateľovi, že mu mali byť ešte oznámené údaje z evidencie vodičov a osôb, ktoré nie sú držiteľmi vodičského preukazu. Ak by však sťažovateľ chcel oznámenie údajov z iných informačných systémov, t. j. v takzvaných správnych agendách, ktoré takisto prevádzkuje Policajný zbor, potom tak môže urobiť podľa § 20 zákona o ochrane osobných údajov. Na základe takéhoto skutkového stavu dospel najvyšší súd k záveru, že návrh nie je dôvodný. Z ustanovenia § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku totiž vyplýva, že návrh je dôvodný vtedy, ak orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom. Podľa žiadosti z 12. decembra 2007 sťažovateľ žiadal Policajný zbor, aby konal podľa § 69c ods. 1 zákona o Policajnom zbore. Policajný zbor poskytol údaje zistené z policajných informačných systémov, ktoré ministerstvo neskôr doplnilo. Na získanie ostatných informácií odkázal sťažovateľa postupovať podľa § 20 zákona o ochrane osobných údajov. Uvedený postup ministerstva bol v súlade s právnym predpisom, podľa ktorého sťažovateľ žiadal konať. Z podanej žiadosti totiž iný rozsah poskytnutia informácií nevyplýval vzhľadom na to, že sťažovateľ žiadané informácie nešpecifikoval. Preto nebolo možné súhlasiť s tvrdením sťažovateľa o nedostatočnosti takéhoto postupu, resp. s tým, že ministerstvo nekonalo. Zákon o ochrane osobných údajov ustanovuje z dôvodov ochrany osobných údajov pri žiadostiach o poskytnutie informácií určité náležitosti, ktorých splnenie musí posúdiť prevádzkovateľ zodpovedný za ich bezpečnosť. Preto aj osoba dožadujúca sa informácií o osobných údajoch musí postupovať v súlade so zákonom o ochrane osobných údajov, teda podať žiadosť podľa § 20. Ak preto ministerstvo vybavilo žiadosť sťažovateľa uvedeným spôsobom, jeho postup nebolo možné považovať za nečinnosť. Ďalšiemu

konaniu ministerstvu, resp. príslušnej zložky však bránila skutočnosť, že sťažovateľ návrh v zmysle § 20 zákona o ochrane osobných údajov nepodal. Preto bolo treba podaný návrh považovať za nedôvodný a v súlade s ustanovením § 250t ods. 4 poslednej vety Občianskeho súdneho poriadku ho zamietnuť.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku fyzická alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná z vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého Prezídium Policajného zboru, resp. ministerstvo boli nečinné, lebo neposkytli sťažovateľovi osobné údaje o ňom

spracúvané, a to v rozsahu zodpovedajúcom ustanoveniu § 69c ods. 1 zákona o Policajnom zbore, ale iba v rozsahu užšom.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Tak medzi účastníkmi administratívneho konania, ako aj medzi účastníkmi konania pred ústavným súdom je nesporné, že na list sťažovateľa z 12. decembra 2007 odpovedalo

Prezídium Policajného zboru 11. januára 2008 a na list sťažovateľa z 25. augusta 2008 odpovedalo ministerstvo 6. októbra 2008. V oboch prípadoch išlo o vecné odpovede, ktorými oba orgány verejnej správy reagovali na požiadavky sťažovateľa a poskytli mu určitú sumu osobných údajov. Keďže osobné údaje takto poskytnuté nezodpovedali podľa právneho názoru sťažovateľa v plnej miere povinnostiam rezortu v zmysle § 69c ods. 1 zákona o Policajnom zbore, považoval sťažovateľ postup týchto orgánov verejnej správy za nečinnosť v zmysle § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

Treba súhlasiť s najvyšším súdom, podľa ktorého postup orgánov verejnej správy nebolo možné považovať za nečinnosť. Na oba prípisy sťažovateľa oba orgány vecne odpovedali v pomerne krátkom čase. Nezostali teda nečinné. Skutočnosť, že mali odlišný právny názor na otázku, ktoré typy informácií a v akom rozsahu prichodí poskytnúť na základe podanej žiadosti, nemožno považovať za nečinnosť orgánu verejnej správy. Mohlo by ísť o vybavenie žiadosti o poskytnutie informácií, ktoré by nebolo v plnom súlade so zákonom. Nápravu vo vzťahu k takémuto pochybeniu však nie je možné dosiahnuť postupom podľa piatej časti štvrtej hlavy Občianskeho súdneho poriadku, teda žalobou proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa § 250t Občianskeho súdneho poriadku. Inak povedané, sťažovateľ sa domáhal plného uspokojenia svojich práv neadekvátnym procesnoprávnym postupom.

Berúc do úvahy všetky uvedené skutočnosti nemožno uznesenie najvyššieho súdu považovať za arbitrárne, ale ani za zjavne neodôvodnené. Preto niet ani príčiny, aby ústavný súd do tohto uznesenia zasiahol.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2009